Chanah's Prayer: How Aggressive is Too Aggressive?

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com

1. The backstory Shemuel I 1:3-8

2. Rabbi Yaakov Zvi Mecklenburg, HaKtav v'haKabbalah to Bamidbar 28:4

ארז"ל (מגלה כ"ח): אם נאמר "הכבש" למה נאמר "אחד"? 'אחד' המיוחד שבעדרו, ע"כ. הכוונה על ששינה הכתוב בלשונו לומר 'הכבש' בה"א, ו'אחד' בלא ה"א, ובאמת שניהם ראויים בה"א כמ"ש בתצוה. דוגמא לזה נאמר "שם אחת חנה ושם השנית פנינה," דמן הראוי לומר שם "האחת", כמנהג הלשון בלא ה"א, ובאמת שניהם ראויים בה"א בראש לחלק ההצטרפות שביניהם, ולהורות שהיא היתה החשובה ומיוחדת בנשיו, כי את חנה אהב.
Megilah 28a says, "'If it says 'the lamb', why does it say 'one'? 'One' – the special one from its flock." Meaning: The text altered its language, saying 'the lamb' with a hei but echad without a hei, and in truth, both should have a hei, as

Megilah 28a says, "It it says 'the lamb', why does it say 'one'? 'One' – the special one from its flock." Meaning: The text altered its language, saying 'the lamb' with a hei but echad without a hei, and in truth, both should have a hei, as seen in Shemot 29:39. An example of this is seen in Shemuel I 1, "The name of achat was Chanah, and the name of hasheinit was Peninah." It should have said ha'achat, as the language is throughout scripture... It said achat without a hei at the start, to sunder their joining, teaching that [Chanah] held greater status and was special among his wives, for he loved Chanah.

3. Talmud, Berachot 31b-32a

ואמר רבי אלעזר: חנה הטיחה דברים כלפי מעלה, שנאמר: ותתפלל על ד' - מלמד, שהטיחה דברים כלפי מעלה.

And Rabbi Elazar said: Chanah launched words heavenward, as Shemuel I 1:10 says, "And she prayed upon Gd" – this teaches that she launched words heavenward.

4. The actual prayer Shemuel I 1:10-11

A Role Model

5. Talmud, Berachot 31a

אמר רב המנונא כמה הלכתא גברוותא איכא למשמע מהני קראי דחנה +שמואל א' א'+ וחנה היא מדברת על לבה מכאן למתפלל צריך שיכוין לבו רק שפתיה נעות מכאן למתפלל שיחתוך בשפתיו וקולה לא ישמע מכאן שאסור להגביה קולו בתפלתו

Ray Hemnuna said: How many mighty laws we can learn from the verses of Chanah!

- "Chanah spoke upon her heart" we see that one who prays must focus his heart.
- "Only her lips moved" we see that one who prays must form [words] with his lips.
- "Her voice was not heard" we see that one may not elevate his voice in prayer.

6. Rabbi Chaim of Volozhin, Nefesh haChaim 2:12

הגם שהיא עצמה היתה מרת נפש עכ"ז השליכה צערה מנגד ולא אכפת לה להתפלל ע"ז כלל. אלא שהטיחה דברי תפלתה לפניו ית"ש על הצער של מעלה הנעשה מחמת שהיא שרויה עתה בצער.

Even though she was personally of bitter spirit, still, she cast away her pain, and she was not moved to pray regarding this at all. Rather, she launched her prayer before Gd for the celestial pain caused by her own pain.

Was Chanah's Prayer Aggressive?

7. "Of bitter spirit" Shoftim 18:25; Shemuel I 22:2; Shemuel I 30:6; Shemuel II 17:8

8. Midrash Shemuel 2:1

"אנכי ד' אלקיך המעלך מארץ מצרים הרחב פיך ואמלאהו" (תהלים פ"א י"א). רבי חגי בשם רבי יצחק אין שואלין עניות במקום עשירות שמתוך כך קפצה חנה לנדרים ותדר נדר ותאמר [וגו'].

"I am Hashem your Gd, who brought you up from Egypt; broaden your mouth, and I will fill it." Rabbi Chaggai cited Rabbi Yitzchak: We do not ask for poverty in a place of wealth, and so Chanah leapt to vows, as in 1:11.

9. Rabbi Yechezkel Landau, Tzlach to Berachot 31b

ולי נראה באמרה "על ד", רצונה בזה כי בני לאו בזכותא תליא אלא במזלא [מו"ק כ"ח ע"ב], ואמנם אין הפירוש שאין ח"ו יכולת ביד ד' לשדד המזל, רק הפירוש כי לזה צריך זכות גדול, כמו אברהם אבינו שאמר לו הקב"ה צא מאצטגנינות שלך [שבת קנ"ו ע"א], וכיוצא בזה ע"י זכות גדול. והנה אמרה שאם ח"ו לא תענני בתפלתי יאמרו ח"ו מבלי יכולת וכאילו מסרת דבר זה לחלוטין ביד המזל וכאילו ח"ו דבר זה הוא למעלה מיכולתך, וזה שהטיחה דברים כלפי מעלה.

And it appears to me that when she said "upon Gd", it meant that children do not depend on merit, but on mazal (Moed Katan 28b). Gd forbid, this does not mean that Gd lacks the ability to overpower mazal. Rather, it means that this requires great merit, like Avraham to whom Gd said, "Leave your astrology" and the like, via great merit. She said, "If, Gd forbid, You will not answer my prayer, people will say, Gd forbid, that it is for lack of capacity, as though You had made it entirely subject to mazal, as though, Gd forbid, it was above Your capacity." This is how she launched words heavenward.

10. Talmud, Berachot 31b

אמרה חנה לפני הקב"ה רבש"ע מכל צבאי צבקות שבראת בעולמך קשה בעיניך שתתן לי בן אחד משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שעשה סעודה לעבדיו בא עני אחד ועמד על הפתח אמר להם תנו לי פרוסה אחת ולא השגיחו עליו דחק ונכנס אצל המלך אמר לו אדוני המלך מכל סעודה שעשית קשה בעיניך ליתן לי פרוסה אחת

Chanah said before Gd, "Master of the Universe! Of all of the multitudes of multitudes You created in Your world, would it be difficult in Your eyes to give me one child?" To what may this be compared? To a human king who made a feast for his servants, and a pauper came to the door and said, "Give me one morsel," and they did not pay attention to him. He pushed his way in to the king and said, "My master the king! From the entire meal you made, would it be difficult in your eyes to give me one morsel?"

11. Talmud, Berachot 31b

"אם ראה תראה" אמר רבי אלעזר אמרה חנה לפני הקב"ה רבש"ע אם ראה מוטב ואם לאו תראה אלך ואסתתר בפני אלקנה בעלי וכיון דמסתתרנא משקו לי מי סוטה ואי אתה עושה תורתך פלסתר שנאמר ונקתה ונזרעה זרע.

Im ra'oh tireh – Rabbi Elazar said: Chanah said before Gd: Master of the Universe! If You will see – good. If not, then You will see! I will go seclude myself [with a male] before my husband Elkanah, and since I will be secluded they will give me the sotah water. You will not show Your Torah to be a lie; it says, "And she will be exonerated, and she will conceive! (Bamidbar 5:28)"

Judaism and Aggressive Tefillah: A mixed track record

12. Positively received Shoftim 6:14, Chavakuk 1:2

13. Not-positively received Tehillim 60:12 (re-interpreted); Melachim I 19; Yonah 4

14. Talmud, Gittin 57a

15. Talmud Yerushalmi, Taanit 2:1

"ויתכסו שקים האדם והבהמה ויקראו אל אלקים בחזקה" - מהו 'בחזקה'? אר"ש בן חלפותא חציפא נצח לכשירא, כל שכן לטובתו של עולת.

"And they wrapped themselves in sacks, man and beast, and they called to Gd mightily" – What is "mightily"? Rabbi Shimon ben Chalfuta said: The one with *chutzpah* defeats the kosher – certainly in order to benefit the world!

16. Talmud, Berachot 31b-32a

ואמר רבי אלעזר משה הטיח דברים כלפי מעלה שנאמר ויתפלל משה אל ד' אל תקרי אל ד' אלא על ד'... דבי רבי ינאי אמרי מהכא ודי זהב מאי ודי זהב אמרי דבי רבי ינאי כך אמר משה לפני הקב"ה רבש"ע בשביל כסף וזהב שהשפעת להם לישראל עד שאמרו די הוא גרם שעשו את דעול

And Rabbi Elazar said: Moshe launched words heavenward, as Bamidbar 11:2 says, "And Moshe prayed to Gd" – read it not as "to Gd" but as "upon Gd." Rabbi Yannai's yeshiva taught it from Devarim 1:1, "וֹדִי זהֹב" – Moshe said before Gd, "Master of the universe! The silver and gold You flowed upon the Jews until they said זי [enough] is what caused them to create the calf!

17. Mishnah Taanit 3:8

שלח לו שמעון בן שטח אלמלא חוני אתה גוזרני עליך נידוי אבל מה אעשה לך שאתה מתחטא לפני המקום ועושה לך רצונך כבן שהוא מתחטא על אביו ועושה לו רצונו

Shimon ben Shetach sent to him: If you were not Choni, I would excommunicate you! But what can I do for you, for you sin before Gd and He does your will, like a son who sins against his father and yet the father performs his will.

18. Ramban (13th century Spain), Challenges to Rambam's Sefer haMitzvot, Aseh #5

ואם אולי יהיה מדרשם בתפלה עיקר מה"ת נמנה אותו במניינו שלהרב ונאמר שהיא מצוה לעת הצרות שנאמין שהוא יתברך ויתע' שומע תפלה והוא המציל מן הצרות בתפלה וזעקה.

And if the exegesis of prayer has a biblical root, we will count it in the Rambam's count and say that it is a mitzvah, in a time of troubles, to believe that Gd hears prayer and saves from troubles through prayer and crying out.

- 19. The rage of Iyov Iyov 16:9 vs. Iyov 42:7
- 20. Tosafot (12th-14th centuries, Western Europe) to Rosh HaShanah 17b אשר

והא דלא פריך הכא מדכתי' (איוב מב) וישא ד' את פני איוב וכתיב (שם) כי אם פניו אשא, משום דהתם חס בשביל צדקו. It did not ask here from lyov 42, "And Gd showed favour to lyov" and "For I will show favour to him," because there Gd displayed mercy due to his righteousness.

- 21. The loyal opposition lyov 13:15-16, Bereishit 18:25
- 22. Talmud, Berachot 31b

אמר רבי אלעזר מיום שברא הקב"ה את עולמו לא היה אדם שקראו להקב"ה צבקות עד שבאתה חנה וקראתו צבקות. "And she vowed and said: Hashem, Lord of Multitudes" – Rabbi Elazar said: From the time Gd created His world, no one called Gd "Lord of Multitudes" until Chanah came and called Him "Lord of Multitudes".

- 23. Pouring out her heart to Gd Shemuel I 1:14-15
- 24. The Shofar Bamidbar 23:21; Amos 3:6; Yirmiyahu 4:19